

แบบ ลอน ช่าน

จรรยา ภาค ต้น

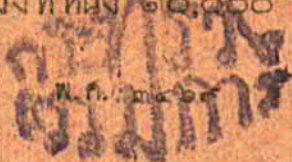
เล่ม ๒

สำหรับประถมปีที่ ๒

รองอำมาตย์ตรี ทองคำ บงกชเกิด เรียบเรียง

— ๑๑๑๑ —

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๑๑,๐๐๐ ฉบับ

ปลักระดาษ ราคาเล่มละ ๑๓ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรมณี บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

บ
๓๓๒.๔๓
บ

(๓.๑)

ใบอนุญาตของกระทรวงธรรมการ

ออกให้ตามระเบียบการกระทรวงธรรมการ

ลงวันที่ ๒๔ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๔

เรื่องตรวจและให้อนุญาตใช้แบบเรียนของบุคคลในโรงเรียน

ฉบับที่ ๑๕/๑๔๗

วันที่ ๒๐ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๕

หนังสือ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒ ของ
รองอำมาตย์ตรี ทองคำ บงกชเกิด พิมพ์ครั้งที่ ๑ (หนึ่ง)
ใน พ.ศ. ๒๔๖๕

กระทรวงธรรมการได้ตรวจเห็นชอบ และอนุญาต
ให้ใช้ในโรงเรียน ของกระทรวงธรรมการแล้ว

ธานีวิวัฒน์

ผู้รั้งตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงธรรมการ

(ใบอนุญาตนี้ กระจายคราวพิมพ์คราวหนึ่ง ๆ)

๓ ๖๔๑

๓๐๔๒๑๒ - ๓๐๔๒๑๓

แบบสอนอ่าน

จรรยา ภาค ต้น

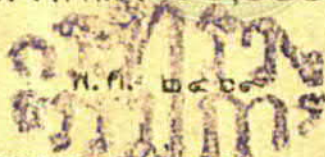
เล่ม ๒

สำหรับประถมปีที่ ๒

รองอำมาตย์ตรี ทองคำ บงกชเกิด เรียบเรียง

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๑๐,๐๐๐ ฉบับ

ปกกระดาษ ราคาส่ง ๑๓ สตางค์

พิมพ์จำหน่ายที่โรงพิมพ์อักษรนิติ บางขุนพรหม

มีกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

๓ ๐๔๒๑๒ ค.๑

บทที่ ๑ มรรยาท

๑. จะ พูด ต้องให้เขาได้ยิน จะ ตอบ ต้องให้

ตรง คำถาม เรา คิด จะพูด อย่างไร พูด ออก มา อย่างนั้น

ตาม ภาษา หรือ สำเนียง ที่ เขา พูด กัน ไม่ควร พูด

พร่ำเพรื่อ ซ้ำซาก จน ผู้ ฟัง รำคาญ คน พูด มาก เขา

เรียกว่า “ น้ำท่วมทุ่ง ผักบุ้งโหรงเหรง ” คือ มาก

เกินไป แล้ว ก็ ไม่เป็น ชื่น เป็น อัน อะไร ควร ตั้ง เกต

คน ฟัง ด้วย ว่า เขา จะ พอใจ หรือไม่ ถ้า เขา ไม่ พอ

ใจ แล้ว อย่า พูด เสีย เลย ดี กว่า.

๒. แยก ที่ เขา มา หาน นั้น ย่อม มี ธุระ และ ความ ประสงค์

ต้อง เชื้อ เชิญ ต้อนรับ ไม่ ปิด ประตู ถ้า ผู้ ใหญ่ ไม่ อยู่

เป็น หน้าที่ ของ เด็ก จะ ต้อง แจ่ม กับ แยก หรือ บอก ผู้ ใหญ่

ให้ ทราบ ว่า ใคร มา หา อย่าง นิ่ง เนย ละ เลย เสีย เมื่อ

แยก เขา ได้ ตาม จง บอก ไป ตาม จริง มรรยาท ที่ ดี นั้น

๒ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒

เมื่อ แรก นั้น แล้ว เรา ต้อง รับรอง อย่าง น้อย ต้อง ตั้ง
น้ำ รับประทาน และ กระ โถน ถ้า เขา จะ ลา ไป เมื่อ
ไม่มี ผู้ ส่ง เรา ต้อง ไป ส่ง ถึง ประตู.

๓. ขึ้น ชื่อ ว่า ผู้ ใหญ่ แล้ว ท่าน ต้อง มี คุณ ความ ดี
กว่า เรา อย่าง น้อย ก็ มี อายุ สูง กว่า ได้ เห็น กิจการ
มา มาก หลาย เคย ทำ งาน มา แล้ว เรา ต้อง เคารพ
นับถือ จะ ได้ เป็น ทาง อาศัย ของ เรา ต่อ ไป ภาย หน้า เพื่อ
ว่า เรา ขัด ข้อง อย่าง ไร จะ ได้ ไต่ถาม ท่าน ธรรมดา
ผู้ ใหญ่ นั้น ถ้า เรา มีความ นับถือ ท่าน แล้ว เรา
ไต่ถาม สิ่ง ใด ท่าน มัก จะ ชี้แจง โดย ความ เต็ม ใจ เสมอ.

๔. กิริยา ที่ เย่อหยิ่ง จองทอง ต่อ เพื่อน นั้น เป็น
กิริยา แสดง ความ หลบหลู่ ดู หมิ่น เขา เป็น การ อวดดี
ไม่ ปรารถนา อาศัย ใคร เมื่อ เป็น ขึ้น เช่น นั้น แล้ว ใคร
รู้ เห็น ก็ จะ เกิด ยึด ขัง ไม่ อยาก คบ ค้า สมาคม การ
สมาคม นั้น ได้ ประโยชน์ หลาย อย่าง เป็น ต้น ว่า ขัด

สนจน บัญญา อย่างไร ก็จะได้ปรึกษาหารือกัน ถ้า
เราไปดูหมิ่น จ้องหองกับเขาเสียแล้ว ใครเขาจะ มา
รักใคร่ และ ช่วยเหลือ เราได้.

๕. ทางเดินไป มา เป็นสาธารณะ นั้น ไม่ควร
นั่ง หรือ ยืน กีดทางเขา เพราะ ตีมีตีเขา อาจเหยียบ
หรือ โดน เราให้เจ็บ ปวดไปได้ เมื่อ ถูกเหยียบ หรือ โดน
แล้ว จะ โทษเขา มิได้ เพราะ เรา ขวางทาง อีก
อย่างหนึ่ง แม้ว่าจะไม่ถูกเจ็บ เขาก็จะ ว่า เรา หรือ
นึกว่าเรา เป็นคน เกะ กะ ไม่รู้จัก ที่ทาง ที่ควร นั่ง
ควร ยืน.

๖. ไม่แถม พังความที่คนอื่นเขาพูดกัน อยู่ ด้วย
เป็น เรื่องของเขา ถ้าเราไปรู้มาก็ทำให้เรามีความ
กังวลเปล่า ๆ บางทีอดไม่ได้พูดไปอีก ถ้าเป็น
เรื่องลับส่วนตัว ของผู้นั้น แล้ว ก็ทำให้เขา เสียหาย

หลาย ประการ ธรรมดา เรื่อง ที่ สนุก ๆ หรือ แปลก ๆ
 นั้น ใคร รู้ แล้ว ก็ อวด พูด ไม่ ใคร ได้ ท่าน ย่อม ว่า
 “ปากคน ยาว กว่า ปาก กา” เป็น ด้วย รู้ แล้ว อวด พูด ไม่ ได้
 นั้น เอง เรื่อง จึง ยาว ต่อ ไป เพราะ ฉะนั้น อย่า รู้
 เรื่อง ของ เขา เสีย เลย ดี กว่า, รู้ เรื่อง ของ เขา มา แล้ว
 ก็ ไม่ เป็น ประ โยชน์ อะไร.

๗. ผู้ ชื่น กำลัง พูด กัน อยู่ เขา ไม่ ได้ พูด กับ เรา
 อย่า สอด พูด ขึ้น จะ ทำให้ เขา รำคาญ และ ไม่ ใช่ว่า
 ของ เรา ท่าน ย่อม ว่า “หมู เขา จะ หาม อย่า เอา
 คาน เข้า ไป สอด” ไม่ใช่ กองการ แล้ว อย่า พลอย พูด
 ไป ถ้า ชื่น พูด สอด ขึ้น มา เขา จะ นึก ว่า เรา เป็น คน
 เสือก เป็น ที่ น่าอาย มาก.

๘. อย่า ละลาบ ละลวง ดู หนังสือ ที่ ผู้ ชื่น กำลัง เขียน
 หรือ อ่าน อยู่ ด้วย เขา กำลัง ตั้งใจ ถ้า เรา ดู ก็ ทำให้
 เขา ระแวง สงสัย ไป ได้ ทาง ๆ บางที ก็ ทำให้ เขา

กระตาค กิจการ ของเขา เขาต้องตั้งใจทำให้ดี เมื่อ
เราไป รุณ วาย แล้ว ก็ เท่า กับ รบ กวน ทำให้เขา เสีย เวลา
ไป ไม่มีประโยชน์สำหรับตัวเรา และ เราเอง ก็
ชื่อว่า เป็น คนไม่มีกิริยา.

๙. ของ กลาง ที่เป็น สาธารณะ ไม่ควร ถือ เอา
จน เกิน ส่วน เช่น หวง ที่ ใน รถราง หรือ เติ น ขวาง
กลาง ถนน เป็นต้น ต้อง เพื่อ แล ให้ ผู้ อื่น เขา ได้รับ
ความ สะดวก ด้วย ยิ่ง ผู้ ที่ อ่อน กว่า เช่น เด็ก หรือ
ผู้ หดหู่ แล้ว ต้อง ให้ ความ สะดวก แก่ เขา การ ที่ เชื้อ
เฟื้อ แบ่ง บ้าน ที่ ทาง ให้ ผู้ อื่น, ไม่ เป็น การ เหนื่อย ยาก
อะไร นึก.

๑๐. การ แสดง ความ ชอบ คน เมื่อ ผู้ อื่น ได้ ช่วย
เหลือ ตน นั้น เป็น เครื่อง แสดง ว่า รู้ จัก บุญคุณ ถ้า
ผู้ อื่น ทำ อะไร ให้ แล้ว ก็ เคย ไม่ ชอบ ใจ เขา จะ ทำให้
เขา น้อย ใจ ว่า เรา ไม่ รู้ จัก คุณ การ ตอบ แทน

๖ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒

คุณ เป็น ลักษณะ ของ ผู้ รั ญ จ บ ุ ญ คุณ กิริยา ที่ ดี นั้น
เมื่อ ใคร ทำ คุณ อะไร ให้ ใน ชั้น แรก ควร กล่าว วา จา
ชอบใจ ไว้ ก่อน เมื่อ มี โอกาส ภาย หลัง ก็ ทด แทน บ ุ ญ คุณ
เขา ให้ สม กับ ที่ เขา มี บ ุ ญ คุณ อย่า ได้ คิด ว่า การ
ชอบใจ เป็น ชอบ กระ ตัง ทะ แกรง เช่น นั้น เลย ต้อง
คิดว่า เป็น เครื่อ ง ประ กั้น และ รั บ ร้อง ไว้ ครั่ง หนึ่ง ก่อน.

๑๑. การ ผ่าน หน้า เขา หรือ เดิน กระทบ กระแทก เขา
มี นัน ตราย หลาย อย่าง คือ เขา อาจ ชน หรือ ถู ก กระแทก
ตอบ ก็ ได้ ด้วย กิริยา อย่าง นี้ เป็น กิริยา พิ รุ ษ หรือ มี
เล่ห์ กระเท่ อย่าง ไต อย่าง หนึ่ง ถ้า เรา พลาด พลั่ง ไต
ไม่ ตั้ง ใจ จะ ผ่าน หรือ เสีย ตดี เขา แล้ว บัง เอิญ ไป ผ่าน หรือ
กระ ทบ เขา เข้า ต้อง ขอ โทษ เขา ทัน ที.

๑๒. ใน ที่ ซึ่ง ต้อง การ ความ เงียบ เช่น เวลา
ประชุม พัง หรือ ใน ที่ ทำ การ ใน ห้อง อ่าน หนังสือ
อย่า ได้ ส่ง เสียง อี อึง ด้วย กาย หรือ ด้วย วา จา อย่าง ไต

อย่างหนึ่ง เช่น กระเทียมทำ ทำ บท เพลง หรือ ทบไต่
เป็น ต้น เพราะ ทำให้ คนอื่น รำคาญ ถ้า ส่ง
เสียง ถึง ถึง ไครม ความ จะ ทำให้ ผู้อื่น สะดุ้ง หวาด
เสียวใจ ไม่สบาย ทำให้ เขา ไม่ เป็น อัน พัง หรือ
ทำ กิจ การ ของ เขา ได้.

๑๓. การ กิน เป็น ของ จำเป็น ทุก คน แต่ ต้อง
กิน ใน ที่ ที่ คน ธรรมดา เขา กิน กัน อย่า เติน กิน กลาง
ถนน และ อย่า ทำ สกปรก มุม มาม กิริยา ที่ เติน กิน
หรือ ทำ สกปรก เป็น กิริยา ขี้ น่ารังเกียจ ไม่ใช่ กิริยา
ของ คน ที่ อย่าง สดวก พานะ นั้น มัน ต้อง เติน กิน ด้วย
เป็น ของ ธรรมดา ของ มัน เช่น วัว ควาย มัน ต้อง เติน กิน
อย่า ไป เอา อย่าง มัน.

๑๔. ข้าว ของ เครื่อง ใช้ ถ้า รู้จัก เก็บ และ จัด
ระเบียบ ให้ เรียบ ร้อย แล้ว จะ ทำให้ สะดวก มาก ด้วย
ไม่ หาย หก ตก หล่น และ หยิบ ใช้ สบาย ได้ ง่าย เป็น

๘ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒

เครื่องแสดงว่าเราเป็นคนมีระเบียบ เมื่อจัดการ
งานที่เสร็จใจก็ท้องดี เป็นเครื่องวัดอายุของเรา
เพราะฉะนั้นควรต้องเป็นคนรู้จักเก็บและจัดของให้
มีระเบียบ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน.

๑๕. คนที่ชอบเล่นกีฬา นั้น มักเป็นคน
แข็งแรงไม่ออกแดดไอ้เอ๋ เป็นธรรมดาของมนุษย์
ที่จะมีร่างกายเจริญนั้นต้องเคลื่อนไหวไปมา การ
กีฬาเป็นของจำเป็นของมนุษย์เหมือนกัน ไม่แต่
เท่านั้น กีฬายังให้ความสนุกว่าเรใจ เป็นการให้
ลืมความเหนื่อยยากที่ได้ตรากตรำมาแล้ว แต่อย่า
หลงเล่นจนเกินไป ถึงแก่ให้ชะนะข้างเดียว จง
เห็นแก่ประโยชน์ว่าการเล่นนั้น เพื่อบำรุงร่างกาย
และบำรุงใจเท่านั้น ถ้าหัวเขาชะนะข้างเดียวแล้ว
ถ้าไปแพ้เขาจะโทมนัสทำให้ร่างกายทรุดโทรม ต้อง
รู้ที่แพ้ที่ชะนะ และเล่นตามระเบียบ รู้จักเคารพต่อ
ผู้ที่ตนยอมให้เป็นผู้ตกสิน.

บทที่ ๒ ความเชื่อตรง

๑. การหลอกลวงเขาทำให้เขาเข้าใจผิด เมื่อ
ใดเขารู้ว่าเรา เป็น คนหลอกลวง เมื่อ นั้นเขาจะ
ไม่เชื่อ ถือเรา อีกต่อไป เพราะ เขาเห็นว่า เราเป็น
คนเท็จ ถึง จะ พูดดีอย่างไร ก็ยาก นึก ที่ จะ ให้เขา
ไว้วางใจ ความจริงหรือไม่จริง นั้น คนเรา จะ ต้อง
รู้กัน ได้ ถึงวัน นี้ พรุ่งนี้ ยังไม่รู้ วันต่อไป ก็ คง จะ รู้
ถ้า ผู้ต้อง การสืบสวน เอาใจใส่ ด้วยความจริง หรือ
ไม่จริง นั้น ต่าง กัน มาก เหมือน กับ สตางค์ แท้ กับ
สตางค์ ปลอม ถ้า คนดู เป็น แล้ว จะ เห็น ว่า ต่าง
กัน ไกล.

๒. คนที่ถือเอาของของผู้อื่นมาเป็นของตน โดย
ที่เจ้าของไม่อนุญาตนั้น เรียกว่า ขโมย คน ขโมย

เป็นคน^๑ สั้น ความ^๑ คិត^๑ สั้น ความ^๑ พยายาม เป็น คน^๑ หน้า
 ต้าน มีความ^๑ ทุจ^๑ จิต^๑ คิต^๑ น้อย^๑ โกง^๑ ผู้^๑อื่น คน^๑ ชะ^๑ โมย^๑
 น^๑แม่^๑ตำ^๑รว^๑จ^๑พระ^๑นคร^๑บาล^๑รู้^๑เห็น ก็^๑จะ^๑จับ^๑ตัว^๑ไป^๑ไต่^๑
 สวณ^๑ปริ^๑กษา^๑โทษ^๑แล้ว^๑ส่ง^๑ศาล^๑พิ^๑พ^๑ร^๑กษา^๑ให้^๑ช^๑ง^๑ทะ^๑วาง^๑จำ^๑คุก^๑
 ตาม^๑ก^๑ฎ^๑ห^๑มา^๑ย^๑ของ^๑บ้าน^๑เมือง^๑ เมื่อ^๑เป็น^๑เช่น^๑นี้^๑คน^๑ก็^๑
 จะ^๑เสีย^๑ห^๑าย^๑ไ้^๑รับ^๑ความ^๑ล^๑ำ^๑บ^๑าก^๑ตร^๑าก^๑ตร^๑ำ^๑ ธรรม^๑ดา^๑
 ของ^๑ของ^๑ผู้^๑อื่น^๑นั้น^๑ เจ้า^๑ของ^๑เขา^๑ต้อง^๑รัก^๑ใคร^๑ ใคร^๑
 ชะ^๑โมย^๑ไป^๑ก็^๑ต้อง^๑ติด^๑ตาม^๑ คน^๑ชะ^๑โมย^๑ใจ^๑คอ^๑ก็^๑ไม่^๑ใคร^๑ก็^๑
 จะ^๑ใช้^๑ส^๑อย^๑ของ^๑นั้น^๑ไม่^๑สะ^๑ด^๑วก^๑ ด้วย^๑กล^๑ัว^๑เขา^๑จะ^๑จับ^๑
 ได้^๑ เพ^๑ระ^๑ฉะ^๑นั้น^๑อย่า^๑ไ้^๑ถือ^๑เอา^๑ข้าว^๑ของ^๑ของ^๑ผู้^๑อื่น^๑
 เป็น^๑อัน^๑ขาด^๑.

๓. การ^๑กิน^๑เศษ^๑กิน^๑เลข^๑ก็^๑จัด^๑ว่า^๑เป็น^๑คน^๑ทุ^๑จ^๑ริ^๑ต^๑ไม่^๑
 ซื่อ^๑ตรง^๑ ไม่^๑เป็น^๑ที่^๑ไว้^๑ใจ^๑ของ^๑ผู้^๑อื่น^๑ เช่น^๑เขา^๑ให้^๑
 ไป^๑ซื้อ^๑น้ำ^๑แฉ^๑ง^๑ ๕^๑ ส^๑ท^๑าง^๑ค^๑ เรา^๑ซื้อ^๑เพ^๑ียง^๑ ๓^๑ ส^๑ท^๑าง^๑ค^๑
 เท่า^๑นั้น^๑ กิน^๑เศษ^๑เสีย^๑ ๒^๑ ส^๑ท^๑าง^๑ค^๑ดัง^๑นี้^๑ ถ้า^๑ผู้^๑ใช้^๑เขา^๑

สืบสวน แล้ว ก็ จะ ทราบ ได้ ว่า เรา เป็น คน โกง ภาย
หลัง เขา จะ ไม่ ไว้ ใจ เรา อีก คน ตรง ไป ตรง มา นั้น
เรียกว่า คน ซื่อสัตย์ ควร ได้รับ รางวัล อย่าง งาม
ดีกว่า เศษ เล็ก ๆ น้อย ๆ นี้ มาก นัก.

๔. การเขียนลายมือปลอมเพื่อหลอกลวงให้ผู้อื่น
เขาหลงเชื่อ นั้น เป็น การ ทุจริต ที่ ตบ ตา คน อย่าง
สำคัญ เป็น ความ เสีย หาย มาก มาย ส่วน ผล ประ
โยชน์ นั้น จะ ไม่ได้ เท่าไร นอกจาก จะ ขอ ไป ครั้ง หนึ่ง
เท่านั้น เวลานานไป เขาก็ อาจ จับ ได้ เมื่อ จับ ได้
แล้ว เขา จะ เขี่ย ตเรา ว่า เป็น คน โกง ที่ เดียว เป็น ที่
ไว้ วาง ใจ ไม่ได้ อย่า ได้ คิด เสย ว่า การ ที่ ล่อ ลวง
เขา นั้น เขา จะ จับ ไม่ได้ อย่างไร ก็ ดี เขา ต้อง จับ
ได้ เสมอ เมื่อ ได้ ใด ส่วน ใด เสีย.

๕. สิ่ง ของ อย่าง ใด อย่าง หนึ่ง ของ ใคร ตก หล่น
เรา พบ ประ ไม่ ควร จะ ถือ ว่า เป็น เอก ลาภ ควร คิด ว่า การ

๑๒ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒

ที่ตก^๕นี้^๕เป็น^๕การ^๕พลั้ง^๕พลาด^๕ของ^๕เจ้า^๕ของ^๕ เพราะฉะนั้น^๕
ถ้า^๕เก็บ^๕ได้^๕แล้ว^๕ควร^๕มอบ^๕ให้^๕เจ้า^๕ของ^๕เขา^๕ หรือ^๕เจ้า^๕
พนักงาน^๕ดี^๕กว่า^๕ที่^๕จะ^๕ถือ^๕ไว้^๕เป็น^๕ของ^๕ตน^๕ เมื่อ^๕ได้^๕มอบ^๕
ให้^๕แล้ว^๕จะ^๕ได้^๕รับ^๕ความ^๕พาก^๕พุม^๕ใจ^๕หรือ^๕รางวัล^๕อย่าง^๕งาม^๕
ถึง^๕แม้^๕ว่า^๕จะ^๕ไม่^๕ได้^๕รับ^๕รางวัล^๕ตอบแทน^๕ อย่าง^๕น้อย^๕
ก็^๕ต้อง^๕ได้^๕รับ^๕ความ^๕ชม^๕เชย^๕ ว่า^๕เรา^๕เป็น^๕คน^๕ซื่อ^๕ตรง^๕
น่า^๕รัก^๕ใคร^๕นั่น^๕ถือ^๕ อัน^๕เป็น^๕ทาง^๕กว้าง^๕ขวาง^๕ออก^๕ไป^๕
มาก^๕ ถ้า^๕หาก^๕เก็บ^๕ไว้^๕แม้^๕ปรากฏ^๕ขึ้น^๕ เรา^๕จะ^๕มี^๕โทษ^๕
ฐาน^๕เก็บ^๕ของ^๕ตก^๕ได้^๕ไม่^๕แจ้ง^๕ความ^๕.

บทที่ ๓ เป็นผู้ที่มีใจดี

๑. การช่วยเหลือ การงาน ของผู้อื่น เป็นการ
แสดง ความ พรัก พร้อม เพื่อ ให้ กิจการ นั้น สำเร็จ ไป
ถ้า พัง ตัว เรา คนเดียว จะ ทำ กิจการ ให้ สำเร็จ ลุล่วง ไป
ไม่ได้ ต้อง อาศัย ผู้อื่น ทั้ง นั้น เรา ช่วย เขา เขาก็
ช่วย เรา, เป็น การ แลก เปลี่ยน ซึ่ง กัน และ กัน ไม่ควร
เพิกเฉย เมื่อ เห็น การ สิ่งไร ที่ ผู้อื่น ไม่ สามารถ จะ ทำ
โดย ลำพัง ได้ ตนนี้ เรา ควร จะ ช่วยเหลือ เพื่อ เอา แรง
เขาไว้ และ แสดง ว่า เรา เป็น ผู้ โอบ อ้อม อารี หาก ไม่
จะเป็น คน คดตาย ถึง คราว เรา บ้าง จะ ไม่มี คน ช่วยเหลือ.

๒. มี หญิง คน หนึ่ง หอบ ที่ นอน เล็ก และ กระจุก,
ชะลอม พระ รุง พระ รัง มา คอย โดย สार รด ยน ทร ริม ถนน,
รด ยน ทร โดย สार นั้น บัง เญย มี คน แน่น แต่ พอ จะ
รับ คน ได้ อีก จึง รับ หญิง คน นั้น หญิง นั้น ได้ ขึ้น รด
ด้วย ความ ลำบาก เพราะ มี สิ่ง ของ หลาย อย่าง งาน

ใครที่ใกล้เคียงให้เขา ช่วย รับ เขาก็ ไม่ช่วย แต่ก็
พยายามขึ้น นั่ง จนได้ มีคนที่นั่งตอน ห่าง ๆ บ่น
กันว่า “ใจคอคนที่นั่งใกล้นั้น ช่างเหลือเกิน ชั่วแต่
ขอ ฟัง พาให้รับ นิด หน่อย เท่านั้น ก็ไม่ได้ เราจง
พากัน จำ หน้ไว้ ถ้าผู้นี้มีธุระ อะไร เราจะไม่เข้า
ช่วย เป็น อันขาด.”

๓. การ สงสาร เมตตา กรุณาสัตว์ แม้แต่สัตว์
ที่ต้องใช้เป็น พาหนะ ก็ดี หรือ ช่วย ชีวิต สัตว์ มิให้
ได้รับ อันตราย หรือ ช่วย ให้พ้น ความลำบาก ก็ดี
เป็น ลักษณะ ของคนใจบุญ สัตว์ที่เรา สงสาร เมตตา
กรุณา หรือ ช่วย ให้พ้น ทุกข์ นั้น ถึง มัน จะ พุทไม่ได้
มันก็จะนึกใน ใจว่าเราเป็นคนมีบุญคุณ แก่มัน นึกหนา
ถ้า มัน มีความ คิด และ ความรู้ ดีก อย่างเรา แล้ว มัน
ก็จะ ทอบ แทน คุณ ให้บ้าง.

๔. ต้นไม้หรือสัตว์ที่บังเกิดมาในโลก มีความสวยงามอย่างไร เมื่อเฟื่องพินิจแล้วก็นำพิศวงอย่างยิ่ง ถึงแม้ว่านายช่างอย่างเอกจะประดิษฐ์ให้เหมือนของจริงก็เห็นการยากนัก เพราะฉะนั้นควรเห็นความสวยงามของธรรมชาติ อย่าได้ทำลายในสิ่งที่ไม่ควร เช่นต้นไม้เขาปลูกไว้ชมเล่น หรือสัตว์ที่เขาเลี้ยงไว้เป็นต้น.

๕. ของกลางที่มีไว้สำหรับสาธารณประโยชน์ คือทุก ๆ คนได้อาศัย ได้ใช้ ได้ดู เช่นศาลาที่พัก บ่อน้ำ ไร่ น้ำ หรืออนุสาวรีย์เหล่านี้ เราทุก ๆ คน ต้องช่วยกันรักษา อย่าได้ทำลายเสีย เพราะของเหล่านี้เป็นคุณแก่คนทั่วไป และเป็นคุณแก่ตัวเราด้วย ถ้าทำลายเสียแล้วก็ได้ชื่อว่า ตัดประโยชน์ของมนุษย์ทั้งหลาย และคนเหล่านี้ก็จะคิดนิพนธ์ว่า ตัวเราเป็นคนที่ไม่ค่อยรักกายมาก.

บทที่ ๔ การประหยัด

๑. การไปโรงเรียนนั้นมีความประสงค์ที่จะให้
ได้ความรู้ อย่างเดียว ไม่ใช่ไปโอ้อวด กัน และ กัน
เพราะฉะนั้น ควรใช้เครื่องนุ่งห่ม แต่พอบ่งปิด ความ
อับอาย และให้สะอาดเท่านั้น ไม่ควรใช้ของที่มี
ราคา และไม่จำเป็นต้อง ประทับ แหวน ทองไป เพราะ
แหวน ทอง นั้น ทำให้เกิดอันตรายได้มาก ไม่มี
ประโยชน์ ในการเล่าเรียน อย่างไร.

๒. เมื่ออยู่ในบ้านนั้นใช้ผ้าฝอยเก่า ๆ ก็ได้
ใครจะว่าไม่ได้เลย ด้วยอยู่กับบ้านไม่ต้องการ
อวดใคร แต่ไม่ควรใช้เครื่องนุ่งห่ม ที่สกปรก โสมม
เพราะการสกปรกนั้นทำให้ผู้อื่นเขารังเกียจทั้งให้โทษ
แก่ตนด้วย คำโบราณท่านว่า “ถึงเป็นข้าอย่าให้
ผู้เห่หมิ่นสาบ”.

๓. ของใช้นั้น ต้อง ขำรุดทรุดโทรมไปเป็นธรรมดา ถ้าขำรุดเล็กน้อยเราไม่ซ่อมแซมก็ขำรุดมากขึ้น เช่น เลื่อ ชาติ เล็ก น้อยไม่เย็บ ก็ ชาติ ต่อไป ในที่สุดใช้ไม่ได้ ต้อง รู้จัก ซ่อมแซม ของเก่า ขึ้นใช้จนสิ้นเชิง ถ้า ของ นั้น เก่า หรือ ขำรุด เพียง เล็ก น้อย พอที่จะ ประซ่อมแซมได้, แล้วทิ้งเสีย ต้อง ซื้อใหม่ เปลืองเงินอีก เราใช้เงิน นั้น ซื้อ ของ ที่ จำเป็น จะ มี ดี กว่า หรือ.

๔. ของ ที่ ไม่ จำเป็น นั้น ไม่ควร ซื้อ ให้ เสียเงิน เปล่า ๆ เช่น ซื้อ ขนม รับ ประทาน ผิด เวลา เป็น ต้น ไม่ เป็น ประโยชน์ ทำให้ เปลือง สตางค์ ทั้ง ท้อง ก็ อาจ เสีย ด้วย เรา เก็บ สตางค์ นั้น สะสม ไว้ ดี กว่า ที่ จะ จำหน่าย เสีย อย่าง ที่ ท่าน ว่า “มี สติ ถึง พึ่ง ประจบ ให้ ครบ บาท” เมื่อ มี ถึง บาท แล้ว ก็ นับ ว่า เป็น หุ่น เรา อาจ ให้ ใคร กู้ยืม เงิน ๑ บาท นั้น ก็ จะ ได้ ดอก อีก

๑๘ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒
เดือนละ ๓ สตางค์ เงิน ๓ สตางค์นั้น นับว่าได้
กำไรเปล่า ๆ เป็น ค่า ของ การ ที่ สะสม.

๕. ของใช้สอย นั้น ควร นิยม ซื้อ แต่ ของ ที่ คน ไทย
ทำ ขึ้น เพราะ เงิน ที่ ซื้อ นั้น อยู่ใน มือ คน ไทย เรา
นั้นเอง ต่อไปเราทำอะไรได้ คนที่ขาย ของ ให้ เรา
ก็จะ ซื้อ ของ เรา เงิน นั้น ก็ อาจ กลับ มา หา เรา อีก
ถ้า ซื้อ ของ ต่าง ประเทศ แล้ว เงิน นั้น ก็ จะ ไป นอก ประเทศ
กว่า จะ กลับ คืน มา ถึง เรา นั้น โทษ นัก.

๖. ถ้าเราอุดหนุนให้คนพวกอื่นเขามั่งมี เขา
ก็ไปสร้างบ้านเรือน อยู่ ที่ ประเทศอื่น เราไม่มีโอกาส
ได้ไปชมความสวยงาม นั้นได้ ถ้าอุดหนุนคนไทย
เราแล้ว เขามั่งมีขึ้นเขาก็สร้างห้างหอขึ้นใน
เมืองไทยนี้ เราได้มีโอกาสชมได้ อย่างสบาย บางที
คนที่มั่งมีนั้น อาจกลับมาช่วยเหลือเราอีก เช่น
ออกเงินสร้างโรงเรียน โรงพยาบาล นับว่าเป็น
ประโยชน์แก่เราอีกประการหนึ่ง.

๗. ขึ้นชื่อว่า การ พะนัน แล้ว คนคิดผิด ก็หวัง
ว่า รวย แต่ความจริงนั้นรวยไม่ได้ ด้วยเหตุนี้จึง
จะได้ ผิดก็กินไป การถูกผิด ก็ถึงกัน เป็นการ
เสี่ยงโชค บางอย่างเจ้ามือ เก็บค่าตั้งเสียเปล่า ๆ
หรือมีทางถูกน้อยกว่าผิด เมื่อตั้งนี้แล้วจะคิดว่า
รวยได้อย่างไร คนเล่นการพนันเสียมาก ๆ ทำให้หน้า
มืด ไม่คิดหน้าหลัง ชวนให้เป็นอะโมยแย่งชิงเขา
บางทีหมดทำจริง ๆ มีความทุกข์โศกมากถึงแก่
ฆ่าตัวตายก็มี.

บทที่ ๕ ความกล้า

๑. การไปไหนกับเพื่อน เมื่อได้เดินทางร่วมกันแล้ว ต้องนับว่าเป็นข้อมันส์สัญญาข้อหนึ่งที่ จะร่วมสุขร่วมทุกข์กัน เมื่อบังเกิดเหตุเภทภัยประการ ไรขึ้น เราไม่ควรทอดทิ้งให้เพื่อนเราได้รับอันตราย จงช่วยแก้ไขให้ถึงที่สุด ถ้าเราเอาตัวรอดปล่อย เพื่อนเราเสียแล้วก็นับว่าเราเป็นคนฉลาด เอาเป็น ที่พึ่งไม่ได้.

๒. การเข้าหยอกกันนั้น ถ้าเราไม่โกรธเคือง ก็กลายเป็นการเล่นสนุกเฮฮา ถ้าโกรธเคืองขึ้น เขาก็จะรวมกันล่อ เป็นการสนุกแก่พวกเขา แต่ให้ โทษแก่ตัวเรา เพราะฉะนั้นเราต้องมีใจอดทน เมื่อเพื่อนเข้าหยอก ต้องพลอยเห็นเป็นการสนุก ไปด้วย จะได้เป็นการเล่นไป ทั้งจะไม่ต้องเสีย ใจโหม่น.

๓. ชาวที่ไม่มีเหตุผล เช่น ชาวผีปศาจ หรือ
 คำคน หลอกหลวง อันเขาหวังประโยชน์อย่างใด
 อย่างหนึ่ง หรือต้องการให้ชาวแพร่ไป ชาวเช่นนี้
 ไม่ควรเชื่อง่าย ๆ ต้องพิสูจน์ได้เสียให้แน่แก่ใจ
 ก่อน จึงจะนับว่าเป็นคนรอบคอบ หากไม่
 ศึกษาค้นคว้า คนเราอย่าเพื่อต้นตกใจเหมือนกับ
 “กระต่ายตื่นตูม.”

๔. เมื่อจะพูดหรือเข้าหาผู้ใหญ่ ต้องแสดง
 กริยาของอาจกล้าหาญ ไม่เงื่องหงอยเหมือนยายแก่
 แต่ไม่ใช่ถึงถึงโครมครามเหมือนหมื่น ทะลึ่ง ต้อง
 พูดและแสดงกริยาด้วยความจริงใจ พร้อมด้วยความ
 ความเคารพอ่อนโยน เด็กบางคนกลัวผู้ใหญ่จน
 พูดไม่ออก ทำให้ท่านไม่อยากจะพูดด้วย เมื่อ
 เช่นนี้ต่อไปเด็กคนนั้นจะไม่ได้ฟังด้วยคำที่ดี ๆ หวัง
 นับว่าเป็นคนฉลาดน่าอายมาก.

๕. การงานนั้น ถ้าเรารู้ด้วยความพยายามและ
อดทน ความเจ็บไข้เป็นของธรรมดา แต่ถ้าจิตใจอยู่
บ้างก็ไม่ใคร่เจ็บ คนเราทุกคนเจ็บแล้วก็พอทน
ถ้าทนไม่ไหวก็ตาย แม้ไม่เจ็บแล้วก็เป็นลาภอย่าง
ประเสริฐ เหมือนกับที่ว่า “ความไม่มีโรคเป็นลาภ
อย่างยิ่ง” เพราะฉะนั้นถ้าเจ็บแล้วต้องอดทน อย่า
ไปยอมง่าย ๆ

บทที่ ๖ ความกตัญญู

๑. เรา ได้กิน อยู่กับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
เป็น การหมกเป็ดไป ทุกวัน ๆ ถ้าเราไม่ทำ การ
งานบ้าง แล้วกับ ประทาน ข้างเดียว ดีแต่ชุปมือ
เปิบ เมื่อเราโตขึ้น จะหา กินได้ยาก เพราะเรา
ไม่สนใจทำงาน ใคร ๆ จะมาเลี้ยงเราจนตาย นั้น
ไม่มี, เปรียบเหมือนลูกนกเมื่อปีกกล้าขาแข็งแล้วก็ต้อง
ไปหา กินโดยลำพัง เพราะ ฉะนั้น ต้องช่วย ทำ กิจ
การทางบ้านบ้าง เพื่อฝึกหัด การอาชีพ ของตน
ไปในตัว.

๒. เรา ต้อง รู้จัก บุญคุณ ของสถานที่เล่าเรียน
ด้วย มาอาศัย ได้รับความรู้ ไป สำหรับเป็น เครื่อง
เลี้ยงชีพ อันเป็น บุญคุณ หนักหนา เพราะ ฉะนั้น
ต้องเต็ม ใจช่วย กิจการ ของโรงเรียน เพื่อสนองคุณ
ใน เมื่อได้รับ คำ เชื้อเชิญ ขอ ร้อง หรือ เห็นทางที่จะ

๒๔ แบบสอนอ่านจรรยาภาคต้น เล่ม ๒
ช่วยได้ พวกเราไม่พร้อมใจกัน กระทำแล้ว ใคร
เขา จะ มา กระทำให้แก่โรงเรียนเรา.

๓. ใครเขาทำบุญคุณให้, ต้องรู้จัก บุญคุณ เขา
และ คิด ตอบ แทน อย่าให้เขาเป็นเจ้าหนี้ติดค้าง อยู่
คน เป็น หนี้เขา เช่น เป็น หนี้เงิน เขา เป็น ต้น ถ้าไม่
ใช้หนี้ เจ้าหนี้ก็จะไม่ให้ยืมอีกต่อไป เวลาทุกข์
ร้อนตน ก็ขาดที่พึ่ง อัน สำคัญ เหมือน กับ คน มี
บุญคุณ ถ้าเราไม่สนองคุณ ท่าน ท่าน ก็ไม่กล้า จะ
ทำคุณอีกได้.

๔. บ้านเรือนที่เราอาศัย ตลอด จน แว่นแคว้น
หรือ จังหวัด รวม ทั้ง ประเทศ ที่ มี การ ปก ครอง เรียก ว่า
บ้านเมือง บ้านเมือง นี้ มี คุณ แก่ พวก เรา ที่ ได้ อยู่
อาศัย ได้ รับ ความ สุข กาย สุข ใจ ไม่มีใคร ข่มเหง
แย่งชิง หาก จะมี ชื่น เจ้าหน้า ที่ ก็ เป็น ข้าราชการ คน ผิด
ไป ทำโทษ เรา เกิด มา ใน ถิ่น ที่ มี การ ปก ครอง ก็

เหมือนเรา อยู่ใน เวียงวัง ย่อม มี ผู้ พิทักษ์ รักษา เรา
อยู่รอบ ด้าน.

๕. ต้อง รู้จัก ตอบแทน คุณ ศักดิ์ ที่มี คุณ เช่น แมว
สุนัข เป็นต้น ถ้า เพิกเฉย ละเลย ไม่ เป็น ธุระ ใน การ
กิน อยู่ ของ มัน แล้ว มัน ก็ จะ อิดโรย ไม่มี กำลัง รักษา
หน้าที่ ได้ ด้วย ศักดิ์ อย่าง นี้ มี คุณ แก่ เรา มาก เช่น
แมว ก็ รู้จัก จับหนู อัน มารับ ภวน เรา สุนัข ก็ คอย
ระวัง คน ร้าย มิ ให้ มา หาก จะ มี มา มัน ก็ ส่งเสียง
และ ต่อสู้ ทำให้ เรา ได้ หลบ นอน สบาย.

บทที่ ๗ ความประหลาดที่ตึงระวังให้มาก

๑. ต้องฝึกหัดตนให้เป็นคนมีระเบียบ รู้จักสงวน
งามของการคบ แต่ง และ จัด ไม่ดีแต่จะคอยทำ
ให้รกรุงรัง สกปรก ประอะเปื้อน หรือทำของให้
เสียหายเพราะสิ่งเหล่านี้เมื่อหัดไปแล้วก็เคยชินขึ้นเอง
และเจริญแก่ตน อย่างที่ว่า “สะอาดกายเจริญวัย
สะอาดใจเจริญจิต.”

๒. ต้องพยายามช่วยเหลือผู้อื่น และ กิจการ ของ
โรงเรียน อย่าทำเป็นคนเอาหูไปนาเอาตาไปไร่
การช่วยเหลือเขา ไม่ใช่ว่าเขาได้ประโยชน์อย่าง
เดียว เราเองก็ได้ประโยชน์อีกมากหลาย คือทำ
ให้เรา รู้ กิจการ กว้างขวาง นับว่าเป็น ความรู้รอบ
ตัว ของ เรา อย่างหนึ่ง.

ความประพฤติดีที่ควรระวังให้มาก ๒๗

๓. ไม่เขาะเขี่ย ^{ผู้}เคราะห์ร้าย และ ^{ผู้}พลั้งผิด ซึ่ง
แสดง อธิษาศัย เสว ^{นำ}อับอาย ทำให้เขา ช่น แค้น
เปล่า ๆ ไม่มีประโยชน์ ^{อย่างไร} หาก ^{ผู้}นั้น มีความ
พยายาม โกรธ เคือง แล้ว เขา อาจ จะ ปองร้ายเรา ได้
เมื่อเขา คิด ปองร้าย แล้ว เรา ก็ต้อง ระวัง ตัว เป็น การ
เพิ่ม ภาระ อีกไม่ใช่น้อย.

๔. ต้องพยายามต้อนรับแขกเมื่อเขา มาหา ^{ผู้}ใหญ่
ที่บ้าน และไม่มีใคร รับ รอง อย่าให้แขก ต้อง
รอ อยู่ นาน หรือ ต้อง นั่ง เกอ เซิน อยู่ ถึงแม้ว่า เป็น
ตำรวจ หรือ ทหาร ก็อย่า เกรง กลัว เราไม่ผิด แล้ว ใคร
จะ มา ทำร้ายเรา ไม่ได้ และใน บ้าน เรา นั้น ไม่มีใคร
กล้า ทำ อะไร เรา.

W 25

